

9. oktober 2015, 23. årgang

Helserådet

Nytt om samfunnsmedisin og
folkehelsearbeid

- Komplette innholds-
fortegnelse
s. 2 og s. 3
- Vis hvem som
bestemmer!
Om delegasjons-
reglement
s. 6
- Lite kunnskap om eldre
i Norge
s. 9
- Endringer i Folkehelse-
instituttets oppgaver
s. 12
- Nye oppgaver og nytt
mandat for
Folkehelseinstituttet
s. 13
- Bestemors røyking øker
risiko for astma hos
barnebarnet
s. 16
- WHO: For lav vaksina-
sjonsdekning med MMR
i flere norske fylker
s. 19



Helserådet

INNHold NR. 16/15

Sundvoldenseminaret 2015.....	4
Kommunelegens blogg 5.10.2015: Sosialmedisinske oppgaver, spesielt i forbindelse med rusbruk og tilgrensende problemer.....	5
Vis hvem som bestemmer!.....	6
Nyhetsbrev fra Skadeforebyggende forum og invitasjon til høstens seminar	8

NYTT FRA WWW.FHI.NO, FOLKEHELSEINSTITUTTET

Etterslep av artikler fra Folkehelseinstituttet	9
Økologisk mat og misdannelser i urinrørsåpningen hos guttebarn	9
Lite kunnskap om eldre i Norge.....	9
Folkehelseprofiler for bydelene i Oslo, Stavanger, Bergen og Trondheim	9
Salget av legemidler økte i 2014	9
Store fylkesvariasjoner i bruk av antibiotika i Norge.....	10
Halvparten bruker smertestillende ukentlig.....	10
Enklere å melde fra om kosmetikk-bivirkninger	10
En av 20 pasienter fikk sårinfeksjon etter operasjon.....	10
Helsetjenesteassosierte infeksjoner og antibiotikabruk – prevalensundersøkelsen våren 2015	10
Undersøkelser av biologisk spormateriale ved Folkehelseinstituttet	11
Fortsatt rask saksbehandling på DNA-analyser i straffesaker	11
HARVEST: Bedre helse ved bruk av biobanker	11
Små svarte maur innendørs	11
Vannverksdata for 2014 er tilgjengelig.....	11
Europeisk samarbeid for bedre drikkevann.....	12
Hvordan får du rent drikkevann på hytta?.....	12
Endringer i Folkehelseinstituttets oppgaver: Helsemessige vurderinger/godkjenninger av vannbehandlingskjemikalier og materialer i kontakt med drikkevann og næringsmidler	12
Ny rapport: Drikkevannsledninger og hygienisk sårbarhet	12
Ny samarbeidsavtale med Malawi	12
Endring i telefontid for SYSVAK brukerstøtte	13
Nye oppgaver og nytt mandat for Folkehelseinstituttet	13
Spørsmål og svar om sommerplager	14
Sammenheng mellom bruk av antidepressiva i svangerskapet og angstsymptomer hos barna	14
Unge med schizofreni og menn med bipolar lidelse mest utsatt for ruslidelser.....	14
Ny kunnskap om samlivsbrudd og konflikter	14
Foreldrekonflikt – kjennetegn og risikofaktorer	14
Foreldrenes alder knyttes til autismerisiko.....	15
Nasjonalt seminar for forskere på rusmiddelfeltet	15
Rusmiddelrelaterte ulykker betydelig lavere hos motorsykkelførere enn hos bilførere	15
Forskningsprosjekt om alkoholrelaterte skader.....	15
Mye ruspåvirket kjøring	15
Liten risiko for misdannelser ved bruk av antidepressiva i graviditeten	16
Svangerskapsforgiftning et mysterium	16
9 av 10 barn fødes etter fullgatte svangerskap.....	16
Bestemors røyking øker risiko for astma hos barnebarnet	16
Gonoreé og syfilis i Norge 2014	16
Effektiv behandling av klamydia.....	17

Forts. neste side

Dekningsstatistikk for barnevaksiner 2014	17
10-års jubileum for Verdens håndhygienedag 5. mai 2015	17
Anbefalt regime for HPV-vaksinasjon i barnevaksinasjonsprogrammet	17
Håndhygiene blant helsepersonell.....	17
Mistenkte vaksinasjonsbivirkninger meldt i 2014.....	18
Ebola-erfaringer bør lede til «globalt spleiselag».....	18
Antibiotikaresistente bakterier funnet hos kylling og mennesker	18
Foredrag Smitteverndagene 2015	18
19-åring døde av smittsom hjernehinnebetennelse	18
Mat- og vannbårne infeksjoner 2014	19
WHO: For lav vaksinasjonsdekning med MMR i flere norske fylker.....	19
MMR-vaksinen er gratis til alle. Den er nå tilgjengelig i 1-pakning	19
Årsrapport om sykdomsutbrudd i 2014.....	19
Utbrudd av MERS coronavirus på sykehus i Sør-Korea	19
MERS coronavirus: Råd ved opphold i Sør-Korea	20
Oppdaterte råd om reisevaksinasjon	20
Flått og flåttbårne sykdommer – Årsrapport	20
Nok og riktig kontaktinformasjon på bestillinger – raskere leveranse	20
Bestillingsordning for gratis hepatitt B-vaksine til personer under 25 år med utenlandsk bakgrunn	21
Årsrapport 2014: Hva smittes vi av på utenlandsreiser?.....	21
Enklere bestilling av vaksinasjonskort for ungdom.....	21
Bivirkningsmeldinger for HPV-vaksinen per juli 2015	21
Endrede regler for gulfebersertifikat i flere land	21
Asylsøkere fra Syria og tuberkulosekontroll ved ankomst til Norge.....	22
Anbefalt vaksine og riktig registrering etter vaksinasjon ved særskade.....	22
Invasive infeksjoner: årsrapport for 2014	22
Vannkoppevaksinen Varivax er nå tilgjengelig	22
Folkehelseprofilene og forskning på sosial ulikhet vekker internasjonal interesse	22
MoBa-barna svarer.....	23
Mange barn blir langtidsbrukere av sovemedisinen melatonin	23
Sammenheng mellom søvnmønstre hos småbarn og atferd ved 5-årsalder	23
Nye tall for frafall i folkehelseprofiler 2015	23
REK-godkjenning påkrevd for utlevering av data fra MoBa.....	23

Helserådet

Nytt fra Helsebiblioteket, emnebibliotek samfunnsmedisin og folkehelse
Postboks 7004 St. Olavs plass, 0130 Oslo.

Utgiver: Helsebiblioteket, Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten.
<http://www.helsebiblioteket.no/samfunnsmedisin-og-folkehelse>

ISSN 0806 - 7457

Redaktør: Anders Smith, spes. i samfunnsmedisin, M. Sc. E-post: smi@helsebiblioteket.no. Tlf. 92 89 56 16.

Web-redaktør: Katrine Rutgersen. E-post: katrine.rutgersen@kunnskapssenteret.no

Trykk: In-trykk AS

Layout: ASAP Media

Distribusjon: Postklart Distribusjon as

Forsiden: Folkehelseinstituttet får nye oppgaver og ekspanderer. Se artikler på side 12 og side 13.

Sundvoldenseminaret 2015

Årets Sundvoldenseminar finner sted 5-6 november og har som tema samhandlingsreform, primærhelsemelding og kommunereform. Les mer om seminaret og påmelding.



De årlige Sundvoldenseminarene skal gi deltakerne ideer og inspirasjon ved å fremme refleksjon og diskusjon om aktuelle samfunnsmedisinske og helsepolitiske temaer. Stor faglig bredde skal ivaretas med innledere fra andre samfunnsområder. Bruk av gode eksempler skal inspirere til forbedringer i helsetjenesten og i folkehelsearbeidet. Komiteen ønsker også at seminarene skal bidra til å fremme fagmiljøet og -utviklingen, samt gi deltakerne bred, helhetlig og oppdatert kunnskap.

Kursprogram: [Sundvoldenprogram 2015 18 09 2015.pdf](#)

Kursgodkjenning: Det er søkt godkjenning for allmenmedisin og samfunnsmedisin.

Påmelding:

Skjer elektronisk ved å sende e-post til sundvoldenseminaret@gmail.com

Vennligst oppgi følgende:

- Navn
- Arbeidssted
- E-post
- Telefon
- Behov for hotellrom/overnatting (fra 5.11 til 6.11)?
- Deltar på middag torsdag 5.11?

Påmeldingsfrist 20.10.2015

Kursavgift kr 2900. Det sendes ut faktura til påmeldte deltakere senere.

Velkommen til Sundvolden!

*Siri Seterelv, Astrid Nylenna, Madli Indseth, Finn Bovim, Anne Stine Garnes og Frantz Leonard Nilsen (Sundvoldenkomiteen)
Henning Mørland (Norsam)*

Referansekode i 'Helserådet': OLE 2015-11. Stikkord: Sundvoldenseminaret.



Sosialmedisinske oppgaver, spesielt i forbindelse med rusmisbruk og tilgrensende problemer

Sosialmedisin er et fagområde som nærmest er borte. Men bare nesten fordi jeg mener sosialmedisin er en viktig del av samfunnsmedisinen. I målbeskrivelsen for spesialiteten er det gjemt litt bort i teksten slik som:

«Samfunnsmedisinen tar sikte på å identifisere forhold i menneskenes miljø som kan påvirke helsen både positivt og negativt; det være seg av biologisk, fysisk, kjemisk, kulturell eller sosial natur. Dette gjøres på bakgrunn av klinisk, sosial og evidensbasert kunnskap og erfaring, og ved å erverve seg kunnskap om hele populasjoner og definerte grupper.»

I min jobb som kommuneoverlege deltar jeg både i grupperettet arbeid, rådgivning, planlegging, men også i individrettet arbeid som oftest i samarbeid med kommunalt rusteam eller fastlege. Som leger med god innsikt i helsesystemene, lover og forskrifter samt medisinske fag kan vi ofte bidra konstruktivt overfor en av de svakeste gruppene i samfunnet; rusmiddelbrukere.

Vår viktigste oppgave mener jeg er å bidra til å planlegge, bidra til å utvikle tjenester til mennesker med sosialmedisinske problemer.

Som kommuneleger sitter vi i en helt spesielt god posisjon for å få til samarbeid med alle tjenestene som bidrar til å hjelpe innbyggere med sosialmedisinske utfordringer, spesielt rusmisbruk. I våre kommuner samarbeider vi mye med lensmannen. Politiet kjenner ofte rusmisbrukerne lenge før vi i helsevesenet gjør det. Deres bekymringer over utviklingen hos grupper eller enkeltpersoner er det viktig at vi kan bli gjort oppmerksomme på slik at vi kan bidra til at helse- og sosialtjenestene kan komme til med hjelpetilbud.

Kommunelegen kan bidra til å lage nettet rundt rusmisbrukere tettere ved å finne hvem som er fastlegen, få denne til å samarbeide med rusteam, hjemmesykepleie, spesialisthelsetjenesten og evt. pårørende. Mange ganger ønsker ikke den det gjelder et slikt samarbeid, og da må vi også være profesjonelle og akseptere individets rettigheter.

Noen ganger må vi allikevel bidra til at de få mulighetene for tvang brukes for å redde liv eller hindre at et medmenneske går under. Bruk av Lov om psykisk helsevern eller kapittel 10 i Sosial og Omsorgstjenesteloven.

Jeg mener de sosialmedisinske utfordringene er et godt eksempel på at kommunelegen/samfunnsmedisineren kan bidra til at tjenestene fungerer bedre i samarbeid enn de gjør hver for seg.

Enkelte ganger har jeg gått ut over lovverket og påtvunget enkeltmennesker tjenester de har uttrykt at de ikke ønsker. Oftest har dette vært når boevnen er blitt så dårlig at boligen deres blir ødelagt og de står i fare for å bli satt på gata. Jeg må være bann sikker på at det er til beste for den det gjelder så jeg kan stå i kritikken jeg evt. ville fått fra tilsynsmyndigheten. Jeg mener vi noen ganger må være en instans som strekker seg for å få til det nødvendige til tross for regelverket. Som regel når vi fram godt innenfor hva lovverket tillater.

Sosialmedisin er det fagområdet vi leger trenger for å se på samfunnet med perspektiv fra de svakeste i samfunnet. Som samfunnsmedisiner mener jeg vi må bruke denne fagkunnskapen til å bidra i å utvikle tjenestene på en måte som gjør dem i stand til å yte likeverdige tilbud. Dvs. mest til de som trenger det mest.

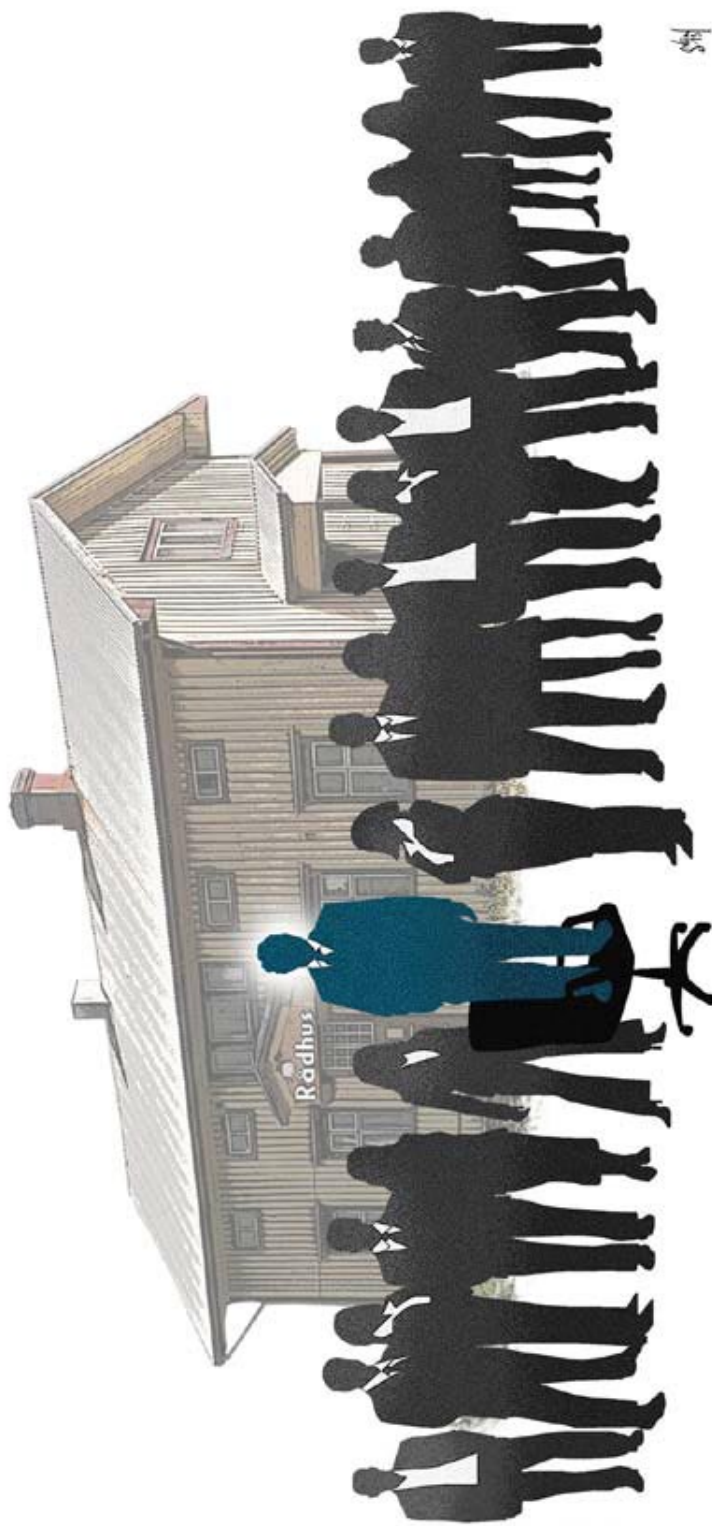
Referansekode i 'Helserådet': OLE 2015-12. Stikkord: Sosialmedisin. Braaten, Einar. Øvre Eiker. Nedre Eiker.

16 • TORSDAG 1. OKTOBER 2015

KOMMUNAL RAPPORT

MENINGER & KUNNSKAP

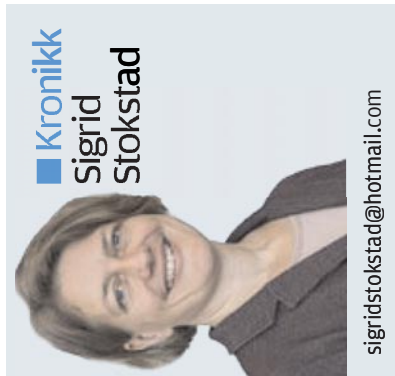
Aslak Bonde, politisk kommentator **Matz Sandman**, skribent **Sanna Sarromaa**, folkevalgt for Venstre i Lillehammer-kommune og Oppland fylkeskommune **Cecilia Dinardi**, advokatfullmektig og barnerettsforkjemper **Bjørn Lichtwarck**, sykeplejensleige og forsker **Camilla Sørensen Eidsvold**, SV-politiker i Fredrikstad **Erik Amnå**, professor i statsvitenskap ved Ørebro universitet **Børre St. Børresen**, rektor i Båtsfjord **Sigrid Stokstad**, forsker ved NIBR



ILLUSTRASJON: SVEN TVEIT

De nye kommunestyrene har plikt til å vedta delegasjonsreglementer innen 31. desember neste år. De folkevalgte bør begynne å **FORBEREDE SEG**. Myndighetsfordelingen i kommunen er viktig.

Vis hvem som bestemmer!



gangen vid. Mange vedtak treffes i andre folkevalgte organer enn kommunestyret, og svært mange vedtak treffes i administrasjonen.

Plikten til å vedta delegasjonsreglement pålegger kommunestyrene å vurdere hvilke saker de skal behandle selv, og hva som kan overlates til andre. Delegasjonsreglementene skal gi en oversikt over hva slags avgjørelsesmyndighet kommunestyret har delegert til administrasjonen og til folkevalgte organer.

De som skal vedta delegasjonsreglementene, må for det første ta stilling til hva som er så viktig at kommunestyret bør bestemme selv. Men i tillegg må de vurdere nøye hva det er viktig at kommunestyret *ikke* skal behandle, for å kunne prioritere andre og viktige saker.

Dernest må de vurdere hva som kan delegeres til andre folkevalgte organer, som for eksempel formannskap eller kommuneråd, og hvilken myndighet ordføreren skal ha. Så må de vurdere hva som skal ligge til administrasjonen.

Når kommunestyret delegerer, kan myndigheten videredeles dersom kommunestyret ikke har sagt noe annet, så adgangen til videredelegering bør kommunestyret også ta stilling til.

Når kommunestyret gjør disse vurderingene, vil også spørsmålet om hvordan kommunestyret kan ivareta styrings- og kontrollansvaret når saker er delegert, komme opp. Dette inngår ikke i delegasjonsreglementet, men behandlin-

gen av reglementet kan bidra til bevisstgjøring.

Da kommunelovens § 39 nr. 2 ble vedtatt, ble det lagt stor vekt på hensynet til å øke bevisstheten om rolle- og ansvarsfordelingen i kommunen. Kommunestyret har kontrollansvar for hele den kommunale virksomheten, og til det hører å ta stilling til ansvarsfordelingen internt i kommunen.

Det var også en målsetting å styrke de folkevalgte ombudsrolle.

Plikten til å vedta delegasjonsreglement har utspring i St.meld. nr. 33 (2007-2008) *Eit sterkt lokaldemokrati*. Denne stortingsmeldingen viste til at omfanget av delegering fra kommunestyret til administrasjonen hadde økt, og at den politiske organiseringen i kommunene hadde utviklet seg. Lokalpolitikerne kom dermed i mindre grad i kontakt med saker som gjaldt be-
hovet den enkelte innbygger har for kommunale tjenester. Lovgiver ønsket å bevisstgjøre kommunestyret om forholdet til administrasjonen og hva slags saker kommunestyret burde behandle.

Men kommunestyrets vedtak om fordeling av myndighet i kommunen har også mye å si for åpenheten om saksbehandling og beslutninger. Saksbehandlingsreglene i kommuneloven og reglene om dokumentoffentlighet i offentlighetsloven gir strengere regler om møte- og dokumentoffentlighet for saksbehandling i folkevalgte organer i kommunene enn for andre forvaltningsorganer.

Parter i sakene, pressen og all-

mennheten kan følge med på hvilke vedtak som treffes, saksframstillingene som ligger til grunn, hvordan vedtakene begrunnes og hvem som har stemt for og imot.

Særreglene om åpne møter og offentlighet for møtedokumentene gjelder ikke når saksbehandlingen skjer i administrasjonen i kommunen. Når folkevalgte organer delegerer myndighet til administrasjonen, blir altså allmennhetens rett til innsyn i beslutningsprosessen svekket.

Allmennheten og parter i saker bør enkelt kunne gjøre seg kjent med hvor i kommunen beslutningsmyndigheten ligger på ulike saksfelter. De bør for eksempel lett kunne finne ut om det er administrasjonen eller de folkevalgte som skal treffe vedtak. Dette er viktig i seg selv, men det har også betydning når det oppstår usikkerhet om noen i kommunen har handlet i strid med den myndigheten de er tildelt.

Kommunenes delegasjonsvedtak har ofte vært lite tilgjengelige. Hvis myndighetsfordelingen er lett tilgjengelig i et delegasjonsreglement, vil det bidra til å hindre konflikter og mulig ansvar for kommunen for handlinger som er gjort uten fullmakt.

Når sakene om delegasjonsreglement kommer opp i kommunene, har de nye kommunestyrene mulighet til å ta aktive valg for å sikre god myndighetsfordeling i egen kommune. Lovgiver ønsket at delegasjonsreglementene skulle vurderes med et *friskt blikk*.

Sigríð Stokstad er forsker ved NIBR

Kommune- styrets vedtak om fordeling av myndighet i kommunen har også mye å si for åpen- heten



Nyhetsbrev fra Skadeforebyggende forum og invitasjon til høstens seminar

(de viste lenkene er direkte klikkbare!)

Nyttig å vite

- [Andebu er blitt godkjent som Trygt lokalsamfunn](#). Vi har nå 2 godkjente fylker og 22 godkjente kommuner i Norge, og flere er i prosess. Vi gleder oss over et voksende nettverk.
- Medlemskontingent i Skafor. Vi har tidligere sendt ut informasjon om nye rutiner for innkreving av kontingent. Vennligst ta kontakt hvis du trenger mer informasjon.
- Oslo skadelegevakt har kartlagt sykkelkader. I 2014 ble det registrert 2.184 skader relatert til sykling. I [rapporten](#) har man sett på sted og tidspunkt for ulykkene, hva som har skjedd, kjønn, alder, utstyr, evt ruspåvirkning etc.
- Gloppen kommune er en av flere kommuner i Sogn og Fjordane som sikter på å bli godkjent som Trygt lokalsamfunn. Kommunen har bl a jobbet med bevisstgjøring i forhold til bruk av sikkerhetsbelte i buss. [Se informasjonsfilmen](#).
- ["Alt vi kan mot brann"](#) er på en nasjonal satsning for økt brannsikkerhet. Som et ledd av høstens komfyrvaktkampanje oppfordres vi til å ta ["Kjøkkenpraten"](#), en prat om brannsikkerhet i hjemmet. Det er også laget en [kort filmsnutt](#). Se filmen – og del den gjerne på Facebook.
- [Et felles nasjonalt legevaktnummer ble innført i september: 116 117](#). Her blir du viderekoblet til nærmeste legevakt. Ved behov kobles samtalen videre til andre legevakt er og /eller AMK.
- ["Smart 113"](#) er en app som gir viktig ekstrainformasjon hvis du er i en nødsituasjon og ringer 113. GPS-en på telefonen gjør at operatøren umiddelbart får opp din nøyaktige posisjon på kartet sitt. Du kan forklare situasjonen enten ved å snakke eller ved hjelp av enkle symboler.
- [Beintøft](#) er en nasjonal kampanje for å få norske elever til å gå, sykle eller reise kollektivt til skolen. Bra for helsen, bra for miljøet og mindre biltrafikk gir en tryggere skolevei.
- ProFouND er et europeisk samarbeid for forebygging av fallulykker og hoftebrudd. NTNU er nasjonal kontakt for prosjektet og har oversatt en del av materialet til norsk; [enkle råd for å holde seg selvstendig og aktiv gjennom livet](#) og plakaten ["Vær sterk – vær stadig"](#).
- Hold fokus og blikket på veien, bruk av mobil når du kjører kan gi fatale følger. [Opplev filmen](#) fra Trygg Trafikk og Gjensidige den vil gi deg en tankestiller.
- I takt med at vinteren rykker nærmere dukker det opp stadig flere på rulleski. Følger du [Rulleskivettreglene](#), blir det tryggere på veien.
- Spektakulære naturopplevelser lokker turister fra hele verden til Norge. Ikke alle som kommer vet hvilke utfordringer man kan møte. Det er grunn til å jobbe mer med informasjon og opplysning. [Filmen om fisketurisme](#) på Norskekysten er produsert før vi fikk påbud om bruk av flytevest – men gir allikevel nyttig informasjon for fisketurister.

Konferanser

- [Child Injury Prevention: a European challenge](#), Milano, 14. Okt 2015. Pre conference til [EUPHA](#)
- Husk Folkehelsekonferansen 2015, ["Det nære friluftslivet"](#), Oslo 26 -27. okt 2015. Arrangør: Folkehelseforeningen i samarbeid med Sunne kommuner.
- Thailand er vertskap for årets internasjonale [Safe Communities konferanse](#). Her møtes forskere og praktikere med representanter for Safe Communities / Trygge lokalsamfunn fra hele verden. Nan, Thailand, 22. – 25. november 2015.
- Verdens helseorganisasjon (WHO) arrangerer annet hvert år en verdenskonferanse på tema skader, ulykker og forebygging. ["Safety 2016"](#), 18.-21. september 2016 i Tampere, Finland er en unik mulighet å møte skadeforebyggere fra hele verdenen, dele kunnskap og erfaringer, og møte ledende forskere innenfor skadeepidemiologi og forebygging. Frist for å sende inn abstrakts er 1. nov 2015. Norge har mange gode prosjekter å presentere, og vi håper mange av våre samarbeidspartnere presenterer seg på konferansen.

For mer informasjon, se www.skafor.org eller ta kontakt med oss på post@skafor.org

Hilsen Eva J Vaagland, daglig leder

Skadeforebyggende forum, Pb 2473, Solli, 0202 OSLO, 23 28 42 00, post@skafor.org, www.skafor.org

Referansekode i 'Helserådet': SKA 2015-13. Stikkord: Skadeforebyggende forum.

Etterslep av artikler fra Folkehelseinstituttet

Utover våren og sommeren hadde det samlet seg opp en god del artikler fra Folkehelseinstituttet som det ikke var funnet tid og plass til med en gang. Dette nummeret av 'Helserådet' inneholder derfor overskriften og ingressen til i alt 70 artikler som følger nedenfor og utover på resten av sidene i dette nummeret av 'Helserådet'.

Alle disse artiklene har en klikkbar lenke som gjør at man lett kan få tilgang til hele originalartikkelen og til eventuelle videre lenker. Legg merke til at du kan komme til den ønskede siden direkte ved å klikke på sidetallet i innholdsfortegnelsen. For å komme *tilbake* til innholdsfortegnelsen, går du ned på den siden du befinner deg på, og så klikker du på bunnteksten hvor det står: «Helserådet Nr. 16/15, 9. oktober 2015, 23. årgang».

Anders Smith, red.

Økologisk mat og misdannelse i urinrørsåpningen hos guttebarn

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115464>.

Gravide som spiste økologisk mat i svangerskapet hadde halvert sannsynlighet for å få gutter med misdannelse i urinrørsåpningen (hypospadi) sammenlignet med dem som ikke spiste økologisk mat.

Referansekode i 'Helserådet': ERN 2015-52. Stikkord: Økologisk mat. Svangerskap. Misdannelser.

Lite kunnskap om eldre i Norge

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115254>.

– I 2026 er eldrebølgen her. Vi har 11 år på oss, sa Kåre Hagen, instituttdirektør ved NOVA på et forskerseminar om aktive eldre. Forskere fra NOVA og Folkehelseinstituttet vil nå få i oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet å samle kunnskapen om eldres helse i Norge. Dette skal inngå som grunnlag for regjeringens nye eldrepolitikk.

Referansekode i 'Helserådet': HST 2015-18. Stikkord: Eldre. Eldrepolitikk.

Folkehelseprofiler for bydelene i Oslo, Stavanger, Bergen og Trondheim

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115343>.

Folkehelseprofiler for bydeler i Oslo, Stavanger, Bergen og Trondheim er nå tilgjengelige for nedlasting fra Folkehelseinstituttet nettsider. Det er første gang instituttet publiserer folkehelseprofiler for bydeler.

Referansekode i 'Helserådet': HST 2015-19. Stikkord: Folkehelseprofiler. Bydelsprofiler.

Salget av legemidler økte i 2014

Lenke/referanse til hele denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=114667>.

Det totale salget av legemidler utgjorde 22 milliarder kroner i 2014 - en økning på 8,9 prosent fra 2013. Det viser rapporten "Legemiddelforbruket i Norge 2010-2014" fra Folkehelseinstituttet.

Referansekode i 'Helserådet': HTJ 2015 – 54. Stikkord: Legemiddel-salg.

Rapport: Reseptregisteret 2010-2014 - tema: Antibiotika

Store fylkesvariasjoner i bruk av antibiotika i Norge

Lenke/referanse til hele denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=114806> .

Østfold har høyest andel brukere av antibiotika, mens Troms og Finnmark har den laveste andelen. Dette viser rapporten «Reseptregisteret 2010-2014» fra Folkehelseinstituttet med tema bruk av antibiotika.

Referansekode i 'Helserådet': HTJ 2015 – 55. Stikkord: Antibiotikabruk.

Halvparten bruker smertestillende ukentlig

Lenke/referanse til hele denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115027> .

Halvparten av oss bruker reseptfrie smertestillende legemidler minst en gang i uken. Personer som er inaktive eller har kronisk smerte bruker mer smertestillende enn andre, og kvinner bruker mer enn menn. Dette viser en ny studie Folkehelseinstituttet har vært med på.

Referansekode i 'Helserådet': HTJ 2015 – 56. Stikkord: Smertestillende.

Enklere å melde fra om kosmetikkbivirkninger

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115104> .

En av ti får bivirkninger fra kosmetikk eller kroppsspleieprodukter, men få melder fra om skadene. Nå lanserer Folkehelseinstituttet og Mattilsynet et nytt meldesystem som skal gjøre det lettere for forbrukerne å gi beskjed.

- [Skjema for innmelding av kosmetikkbivirkninger](#) (direkte klikkbar lenke)

I 2008 ble Register for bivirkninger ved bruk av kosmetiske produkter etablert av Folkehelseinstituttet og Mattilsynet. Helsepersonell som leger, farmasøyter, tannleger og helsesøstre har meldeplikt til dette registeret.

Referansekode i 'Helserådet': HTJ 2015 – 57. Stikkord: Kosmetikkbivirkninger.

Årsrapport 2014:

En av 20 pasienter fikk sårinfeksjon etter operasjon

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115373> .

En av 20 pasienter fikk en infeksjon i operasjonsområdet, viser insidensundersøkelsen i 2014 (NOIS-POSI). Dype postoperative sårinfeksjoner utgjorde 40 prosent av totalt antall infeksjoner i operasjonsområder. Bare 1 av 5 infeksjoner ble diagnostisert mens pasienten var inneliggende på sykehus.

Referansekode i 'Helserådet': HTJ 2015-58. Stikkord: Sårinfeksjoner.

Helsetjenesteassosierte infeksjoner og antibiotikabruk - prevalensundersøkelsen våren 2015

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115369> .

En av 19 sykehuspasienter og en av 20 beboere i sykehjem hadde en helsetjenesteassosiert infeksjon, viser tall fra Folkehelseinstituttets prevalensundersøkelser våren 2015. Registreringen av antibiotikabruk, som ble gjennomført for første gang i sykehjem, viser at bruken ikke avviker vesentlig fra indikasjoner gitt i nasjonale retningslinjer for antibiotikabruk.

Referansekode i 'Helserådet': HTJ 2015-59. Stikkord: Sykehus- og sykehjemsinfeksjoner.

Undersøkelser av biologisk spormateriale ved Folkehelseinstituttet

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115489>.

Folkehelseinstituttets divisjon for rettsmedisinske fag driver en utstrakt oppdragsvirksomhet med blant annet politiet og rettsvesenet som oppdragsgivere. Divisjonen driver forskning og fagutvikling som er internasjonalt anerkjent. Kritikken de siste dagene fra tidligere ansatte i politiet og konkurrerende analyseselskaper med hensyn på undersøkelser av biologiske spor i kriminalsaker er en urimelig og uriktig beskrivelse av instituttets samarbeid med politiet på dette området.

Referansekode i 'Helserådet': HTJ 2015-60. Stikkord: Rettsmedisinske undersøkelser.

Fortsatt rask saksbehandling på DNA-analyser i straffesaker

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115504>.

Folkehelseinstituttets saksbehandlingstid på DNA-analyser er fortsatt rask. De nyeste tallene viser at gjennomsnittlig svartid på vanlige oppdrag er 14 dager for mengdekriminalitet og 27 dager for alvorlige saker. Ved hastesaker kan selve resultatet av DNA-analysen være klar og bli formidlet til politiet i løpet av et døgn, i enkelte tilfeller etter noen få timer.

Referansekode i 'Helserådet': HTJ 2015-61. Stikkord: Rettsmedisinske undersøkelser.

HARVEST: Bedre helse ved bruk av biobanker

Lenke/referanse til hele denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=114505>.

HARVEST-prosjektet har som mål å lage en nasjonal database av genotyper som skal være tilgjengelig for forskere sammen med data om miljøeksponeringer og helse fra helseundersøkelsene og helseregistre. Formålet med forskningen er å finne årsaker til sykdommer, og å forstå hvordan genetiske faktorer påvirker progresjon og alvorlighetsgrad av sykdom. Forskere kan søke Forskningsrådet om midler innen 15. april 2015.

Referansekode i 'Helserådet': MHV 2015 – 35.

Små svarte maur innendørs

Lenke/referanse til hele denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=106465>.

Har du fått vårbesøk av små svarte maur i huset ditt? Fortvil ikke, de vil snart forsvinne av seg selv. Svart jordmaur (*Lasius niger*), også kalt sukkermaur, kommer gjerne inn i hus om våren på leting etter mat. Den finner raskt fram til alt som er søtt og lager travle maurstier.

Referansekode i 'Helserådet': MHV 2015 – 36. Stikkord: Maur.

Data fra Mattilsynet er overført til Vannverksregisteret Vannverksdata for 2014 er tilgjengelig

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115274>.

Folkehelseinstituttet har i mai 2015 mottatt vannverksdata fra Mattilsynet for omtrent 2400 vannverk. Av disse forsyner ca. 1600 vannverk minst 50 fastboende personer eller 20 husstander, disse danner grunnlaget for videre analyser og oversikter i Vannverksregisteret ved Folkehelseinstituttet.

Referansekode i 'Helserådet': MHV 2015-37. Stikkord: Vannverksdata.

Europeisk samarbeid for bedre drikkevann

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115322> .

Å sikre rent drikkevann er viktig for å forhindre at folk blir syke av smittsomme mikrober og farlige kjemikalier. De europeiske landene har noen utfordringer, men har forpliktet seg til å forbedre arbeidet for å sikre rent drikkevann i sine områder. FHI bidrar sentralt i dette arbeidet.

Referansekode i 'Helserådet': MHV 2015-38. Stikkord: Drikkevann.

Hvordan får du rent drikkevann på hytta?

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115400> .

I Norge har rundt 600 000 personer vann fra egne brønner eller små vannforsyningsanlegg – enten hjemme eller på hytta. Er du usikker på om vannkilden er bra nok? Da har vi brosjyren for deg.

Referansekode i 'Helserådet': MHV 2015-39. Stikkord: Drikkevann. Hytteliv.

Endringer i Folkehelseinstituttets oppgaver

Helsemessige vurderinger/godkjenninger av vannbehandlingskjemikalier og materialer i kontakt med drikkevann og næringsmidler

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115417> .

Alle søknader om godkjenning av drikkevannskjemikalier til bruk på land eller offshore, samt av beskyttelsesbelegg (malinger) til bruk i kontakt med drikkevann offshore, skal nå sendes til Mattilsynet.

Referansekode i 'Helserådet': MHV 2015-40. Stikkord: Drikkevann. Vannbehandling.

Ny rapport

Drikkevannsledninger og hygienisk sårbarhet

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115416> .

I perioden 1995 til 2001 bidro det statlige «Program for vannforsyning» til å øke kvaliteten og sikkerheten i vannforsyningen gjennom oppgradering av en rekke vannbehandlingsanlegg. Ledningsnettene har ikke i tilsvarende grad blitt oppgradert.

Referansekode i 'Helserådet': MHV 2015-41. Stikkord.: Drikkvann. Vannledninger.

Ny samarbeidsavtale med Malawi

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=114533> .

Folkehelseinstituttet har underskrevet ny samarbeidsavtale med styresmaktene i Malawi. Avtalen inneber at folkehelseinstituttet i Malawi vert styrka når det gjeld kunnskapsbasert folkehelsearbeid, beredskap, sjukdomsovervaking og arbeidet med å redusere helse-skilnader i landet.



FHI støtter folkehelseinstituttet i Malawi. Foto: FHI

Malawi har eit folketal på cirka 16 millionar og har totalt om lag 250 legar. Til samanlikning har Noreg med sine 5 millionar innbyggjarar om lag 32 000 legar. Malawi har etablert eit nasjonalt folkehelseinstitutt ved hjelp av støtte frå den internasjonale organisasjonen for folkehelseinstitutt (IANPHI) og Folkehelseinstituttet i Noreg.

Den 18. mars vart ein ny samarbeidsavtale underskrive mellom Folkehelseinstituttet, IANPHI og helseministeriet i Malawi. Saman med instituttet i Malawi har Folkehelseinstituttet kartlagt beredskapsfunksjonane i landet på lokalt, distrikts- og sentralt nivå. Tema som helseovervaking, laboratoriekapasitet, helsepersonell, kommunikasjon, tverrsektorielt samarbeid og koordinering inngår i kartlegginga. Dette er basisfunksjonar som alle land har forplikta seg til etter WHO sitt internasjonale helsereglement (IHR 2005).

- Bakteriar og virus, som til dømes ebola, kjenner ingen grenser. Vi må derfor samarbeide internasjonalt for gjensidig nytte, sa Chris Kang'ombe frå styresmaktene i Malawi under seremonien for underskriving av avtalen.

Langsiktig samarbeid

Folkehelseinstituttet i Norge vil støtte folkehelseinstituttet i Malawi langsiktig, slik at Malawi etter kvart kan tilfredsstille krava i det internasjonale helsereglementet. Gjennom samarbeidet vil Noreg bidra med finansiell, menneskeleg og fagleg støtte.

- Vårt inntrykk er at ein del overvakingssystem er på plass, men vi veit ikkje kor godt desse vil fungere ved utbrot av til dømes kolera, ebola og ved flaum som no herjar sør i landet, seier Frode Forland, prosjektleiar i avdeling for internasjonal folkehelse ved Folkehelseinstituttet.

Referansekode i 'Helserådet': OLE 2015 – 7. Stikkord: Malawi.



Frode Forland måtte svare for Norges rolle i samarbeidet

Endring i telefontid for SYSVAK brukerstøtte

Lenke/referanse til hele denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=114784>.

Fra 1.mai 2015 innføres det ny åpningstid for SYSVAK brukerstøtte (telefon 21 07 65 00) mandag – fredag 13.00 til 14.30. Tjenesten er primært for helsepersonell. Som tidligere vil brukerstøtten være stengt i skoleferier rundt helligdager og innklemt dager.

Referansekode i 'Helserådet': OLE 2015 – 8. Stikkord: SYSVAK.

Nye oppgaver og nytt mandat for Folkehelseinstituttet

Lenke/referanse til hele denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115000>.

Helse- og omsorgsdepartementet har i revidert nasjonalbudsjett foreslått nye oppgaver og nytt mandat for Folkehelseinstituttet. - En tillitserklæring, sier direktør Camilla Stoltenberg.

Referansekode i 'Helserådet': OLE 2015 -9. Stikkord: Folkehelseinstituttet.

Spørsmål og svar om sommerplager

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115440> .

Stemmer det at myggen liker noen bedre enn andre? Hvordan fjerner du en flått som har bitt seg fast? Og hva er beste behandling når et forfriskende bad ender i et ublidt møte med maneter? Vi får mange spørsmål om typiske sommerplager. Her er svar på de vanligste.

Referansekode i 'Helserådet': PER 2015-9. Stikkord: Sommerplager. Insekter.

Sammenheng mellom bruk av antidepressiva i svangerskapet og angstsymptomer hos barna

Lenke/referanse til hele denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=114685> .

Tre år gamle barn av mødre som hadde brukt antidepressiva i svangerskapet viste flere symptomer på angst enn deres søsken som ikke hadde blitt eksponert for antidepressiva i svangerskapet.

Referansekode i 'Helserådet': PSY 2015 – 15. Antidepressiva. Angst.

Unge med schizofreni og menn med bipolar lidelse mest utsatt for ruslidelser

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=114776> .

Forekomsten av ruslidelser er opp til 10 ganger høyere blant pasienter med alvorlige psykiske lidelser sammenlignet med den generelle befolkningen i Norge. Det viser en ny studie ved Folkehelseinstituttet.

Referansekode i 'Helserådet': PSY 2015 – 16. Stikkord: Schizofreni. Bipolar lidelse.

Ny kunnskap om samlivsbrudd og konflikter

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115124> .

En ny doktorgradsstudie ved Folkehelseinstituttet har undersøkt hvordan mødres parforhold endrer seg gjennom barnas oppvekst, og hva som kan forutsi sannsynligheten for at foreldre skiller lag.

Referansekode i 'Helserådet': PSY 2015-17. Stikkord: Samlivsbrudd. Skilsmisse.

Ny rapport:

Foreldrekonflikt - kjennetegn og risikofaktorer

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115311> .

Alvorlig parkonflikt kan være svært belastende for de parene som gjennomlever det, og vil ofte medføre alvorlige konsekvenser for barna. I denne kunnskapsoppsummeringen er det forsøkt å nyansere høykonfliktbegrepet og gi en beskrivelse som også omfatter de psykologiske prosessene som kjennetegner slike konflikter.

Referansekode i 'Helserådet': PSY 2015 – 18. Stikkord: Foreldrekonflikt.

Foreldrenes alder knyttes til autismerisiko

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115409> .

En aldersforskjell mellom mor og far på mer enn ti år er knyttet til økt risiko for å få et autistisk barn. Det er også høyere risiko når mor er yngre enn 20 år, og en gradvis økende risiko med økende alder hos foreldrene. Dette viser en ny internasjonal studie som Folkehelseinstituttet har vært med på.

Referansekode i 'Helserådet': PSY 2015-19. Stikkord: Autisme.

Nasjonalt seminar for forskere på rusmiddelfeltet

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=114831> .

Regionalt kompetansesenter for rusmiddelforskning i Helse Vest (KORFOR), SIRUS, SERAF-UiO og FHI inviterer til seminar for forskere innen rusmiddelfeltet på Thon hotell Vette 21. og 22. oktober 2015. Påmeldingsfristen er 15. juni.

- [All informasjon om seminaret finner du på KORFORs nettsider](#) (direkte klikkbar lenke)

Referansekode i 'Helserådet': RUS 2015 – 11. Stikkord: Rusmiddelforskning.

Rusmiddelrelaterte ulykker betydelig lavere hos motorsykkelførere enn hos bilførere

Lenke/referanse til hele denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115076> .

Blant alle motorvognførere drept i trafikkulykker på norske veier, ble forekomst av rusmidler påvist hos henholdsvis 27,1 prosent av motorsykkelførerne og 40,2 prosent av bilførerne, viser resultater i en studie fra Folkehelseinstituttet.

Referansekode i 'Helserådet': RUS 2015 -12. Stikkord: Motorsykelulykker.

Forskningsprosjekt om alkoholrelaterte skader

Lenke/referanse til hele denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115006> .

Alkohol er den tredje viktigste risikofaktoren for sykdom og død i EU. Folkehelseinstituttet deltar i arbeidet med å redusere alkoholrelaterte skader gjennom det EU-finansierte prosjektet RARHA.

Referansekode i 'Helserådet': RUS 2015 – 13. Stikkord: Rusforskning.

Mye ruspåvirket kjøring

Lenke/referanse til hele artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115117> .

Politiet sender inn stadig flere blodprøver for utvidede analyser på grunn av mistanke om kjøring under påvirkning av andre rusmidler enn alkohol. Men alkohol er fortsatt rusmiddelet Folkehelseinstituttet påviser hyppigst hos bilførere mistenkt for påvirket kjøring. Det viser rusmiddelstatistikken for 2014.

Referansekode i 'Helserådet': RUS 2015 – 14. Stikkord: Ruspåvirket kjøring.

Liten risiko for misdannelser ved bruk av antidepressiva i graviditeten

Lenke/referanse til hele denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=114777>.

Nyfødte barn til kvinner som behandles med antidepressiva av typen SSRI eller venlafaxin tidlig i graviditeten har liten risiko for misdannelser. Det viser en ny studie fra Folkehelseinstituttet.

Referansekode i 'Helserådet': SEX 2015 – 19. Stikkord: Antidepressiva. Graviditet.

Svangerskapsforgiftning et mysterium

Lenke/referanse til hele denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=114797>.

I forrige uke møttes 30 forskere fra Europa og Sentral-Asia i Oslo for å komme nærmere et svar på hvorfor gravide får svangerskapsforgiftning (preeklampsi). Rundt tre til fire prosent av alle gravide over hele verden får denne sykdommen.

Referansekode i 'Helserådet': SEX 2015 – 20. Stikkord: Svangerskapsforgiftning.

9 av 10 barn fødes etter fullgatte svangerskap

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115305>.

Færre kvinner går over tiden før fødselen. Alderen på førstegangsfødende øker. Andelen barn som fødes av utenlandsfødte kvinner øker. Dette viser 2014-tall fra Medisinsk fødselsregister ved Folkehelseinstituttet.

Referansekode i 'Helserådet': SEX 2015-21. Stikkord: Overtidsfødsler.

Bestemors røyking øker risiko for astma hos barnebarnet

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=114873>.

Hvis bestemor røykte da hun var gravid med barnets mor, har barnebarnet økt risiko for astma både ved tre og sju år. Dette er et av funnene i doktorgradsavhandlingen til Maria C. Magnus ved FHI. Magnus disputerer ved Institutt for helse og samfunn ved Det medisinske fakultet ved Universitetet i Oslo 12. mai.

Referansekode i 'Helserådet': TOB 2015 – 28. Stikkord: Røyking. Graviditet. Astma.

Gonoré og syfilis i Norge 2014

Lenke/referanse til hele denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=114675>

Antall meldte tilfeller av gonoré fortsetter å øke i Norge, både blant menn som har sex med menn og blant heteroseksuelle. Spesielt sterk var økningen av gonoré blant heteroseksuelle kvinner. Antall meldte tilfeller av syfilis i 2014 holder seg på samme høye nivå som i 2013. Det er mer enn 25 år siden det er registrert så mange tilfeller av disse infeksjonene i Norge.

Referansekode i 'Helserådet': TSS 2015 – 113. Stikkord: Gonoré. Syfilis.

Effektiv behandling av klamydia

Lenke/referanse til hele denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=114686> .

Det har i media i det siste blitt skapt et inntrykk av at det nå har blitt vanskelig å behandle klamydia med antibiotika fordi medisinene ikke lenger er effektive. Dette er ikke korrekt.

Referansekode i 'Helserådet': TSS 2015 -114. Stikkord: Klamydia.

Dekningsstatistikk for barnevaksiner 2014

Lenke/referanse til hele denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=114769> .

De aller fleste barn og unge i Norge får de vaksinerne som er anbefalt i barnevaksinasjonsprogrammet. Det viser gjennomgangen av den nasjonale vaksinasjonsdekningen i 2014. Sammenlignet med tidligere år har det vært en økning i andelen jenter som tar HPV-vaksine, og en reduksjon i andelen 16-åringer som er vaksinert mot difteri, stivkrampe, kikhoste og poliomyelitt.

Referansekode i 'Helserådet': TSS 2015 – 115. Stikkord: Barnevaksiner. Vaksinasjonsdekning.

10-årsjubileum for Verdens håndhygienedag, 5. mai 2015

Lenke/referanse til hele denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=114700> .

I år er det ti år siden Verdens helseorganisasjon (WHO) lanserte kampanjen *Clean Care is Safer Care*, for å bedre håndhygienen blant helsepersonell, og på den måten bidra til økt pasientsikkerhet. Norge signerte en støtteerklæring til kampanjen i 2007.

Referansekode i 'Helserådet': TSS 2015 -116. Stikkord: Håndhygiene.

Anbefalt regime for HPV-vaksinasjon i barnevaksinasjonsprogrammet

Lenke/referanse til hele denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=114829> .

HPV-vaksinen Gardasil skal fortsatt gis i tredoseregime i barnevaksinasjonsprogrammet.

Referansekode i 'Helserådet': TSS 2015 – 117. Stikkord: HPV-vaksine.

Verdens håndhygienedag 5. mai 2015:

Håndhygiene blant helsepersonell

Lenke/referanse til hele denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=114850> .

I en spørreundersøkelse svarer 89 prosent av helsepersonell at de bruker spritvask som hånddesinfeksjon. - Vi har fortsatt et forbedringspotensial i dette viktige forebyggingsarbeidet, sier seniorrådgiver Nina Sorknes ved avdeling for infeksjonsovervåking i Folkehelseinstituttet.

Referansekode i 'Helserådet': TSS 2015 – 118. Stikkord: Håndhygiene.

Oversikt: Mistenkte vaksinebivirkninger meldt i 2014

Lenke/referanse til hele denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=114900>.

De fleste bivirkninger meldt etter vaksinasjon er milde og forbigående som lokalreaksjoner på injeksjonsstedet, uvelhet og feber. Det viser Bivirkningsrapporten for 2014 som nylig ble publisert av Statens legemiddelverk. Rapporten oppsummerer meldte bivirkninger etter alle typer medikamenter og et utvalg vaksinebivirkninger omtales i et eget avsnitt.

Referansekode i 'Helserådet': TSS 2015 – 119. Stikkord: Vaksinebivirkninger

Ebola-erfaringen bør lede til «globalt spleiselag»

Lenke/referanse til hele denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115016>.

En internasjonal gruppe eksperter foreslår å opprette et globalt forskningsfond for å møte infeksjonstrusler som Ebola og antibiotikaresistens. - Utvikling av nye vaksiner og koordinering av innsatsen mot ebola, malaria, samt andre sjeldne infeksjonssykdommer bør også dekkes av et slikt «globalt spleiselag», sier divisjonsdirektør John-Arne Røttingen i Folkehelseinstituttet, som er medforfatter av artikkelen.

Referansekode i 'Helserådet': TSS 2015 – 120. Stikkord: ebola.

Antibiotikaresistente bakterier funnet hos kylling og mennesker

Lenke/referanse til hele denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115059>.

Antibiotikaresistente E. colibakterier som har nært genetisk slektskap med hverandre, forekom både i kyllingkjøtt og hos en meget liten andel mennesker med urinveisinfeksjoner. Det viser et pågående forskningsprosjekt ved Folkehelseinstituttet. Riktig varmebehandling dreper bakteriene. Folkehelseinstituttet mener derfor at kylling fortsatt trygt kan spises, så lenge man har god kjøkkenhygiene når man håndterer rått kjøtt ved matlaging.

Referansekode i 'Helserådet': TSS 2015 – 121. Stikkord: Antibiotikaresistens. Kyllinger.

Foredrag Smitteverndagene 2015

Lenke/referanse til hele denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115028>.

Årets smitteverndager fant sted på Radisson Blu Plaza Hotell i Oslo 20. og 21. april 2015. Nedenfor finner man lenker til foredragene i pdf format der foredragsholder har gitt tillatelse.

Referansekode i 'Helserådet': TSS 2015 – 122. Stikkord: Smitteverndager.

19-åring døde av smittsom hjernehinnebetennelse

Lenke/referanse til hele denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115098>.

Folkehelseinstituttet ble for noen dager siden varslet om at en 19-åring bosatt i en kommune på Østlandet ble svært syk av smittsom hjernehinnebetennelse (meningokokksykdom). Han døde av sykdommen fredag 22. mai.

Referansekode i 'Helserådet': TSS 2015 – 123. Stikkord: Meningokokk-meningitt. Meningitt.

Ny rapport:

Mat- og vannbårne infeksjoner 2014

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115153> .

Rapporten beskriver forekomsten av de vanligste mat- og vannbårne infeksjoner rapportert til Folkehelseinstituttet i 2014. Det totale antall meldte tilfeller av mat- og vannbårne infeksjoner i 2014 økte svakt i forhold til året før.

Referansekode i 'Helserådet': TSS 2015-124. Stikkord: Mat- og vannbårne infeksjoner.

WHO: For lav vaksinasjonsdekning med MMR i flere norske fylker

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115134> .

Verdens helseorganisasjon (WHO) har nylig sendt ut statusoversikt for arbeidet med å bekjempe meslinger og røde hunder (rubella) i Europa. Selv om Norge i flere år har holdt disse sykdommene under kontroll, er WHO bekymret for at de skal komme tilbake i enkelte fylker. Oversikten er basert på tall fra 2013.

Referansekode i 'Helserådet': TSS 2015-125. Stikkord: Vaksinasjonsdekning, MMR-vaksinen.

MMR-vaksinen er gratis til alle. Den er nå tilgjengelig i 1-pakning.

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115159> .

Det er et mål å eliminere meslinger og rubella i Europa. Siden april 2013 har MMR-vaksine levert fra Folkehelseinstituttet vært gratis til alle rekvirenter. FHI kan dessverre ikke garantere at vaksinen vil være gratis for pasienten hvis den utleveres etter resept på apotek. Vi oppfordrer derfor vaksinatører til å bestille MMR-vaksine direkte fra Folkehelseinstituttet. Vaksinen er nå tilgjengelig i både 1-pakning og 10-pakning.

Det er for tiden MMR-vaksinen Priorix som benyttes i Norge. Selve MMR-vaksinen er gratis. Et eventuelt konsultasjonsgebyr vil være avhengig av vaksinasjonssted.

Referansekode i 'Helserådet': TSS 2015-126. Stikkord: MMR-vaksinen.

Årsrapport om sykdomsutbrudd i 2014

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115182> .

Årsrapporten gir en oversikt over utbrudd varslet til Folkehelseinstituttet i 2014. Denne rapporten bygger på informasjon fra det nett-baserte systemet for utbruddsvarsling (Vesuv) som inneholder informasjon om utbrudd av smittsom sykdom i befolkningen og årsaken til utbruddene.

Referansekode i 'Helserådet': TSS 2015-127. Stikkord: Sykdomsutbrudd.

Utbrudd av MERS coronavirus på sykehus i Sør-Korea

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115178> .

Sørkoreanske helsemyndigheter har varslet om et pågående utbrudd av MERS coronavirus på et sykehus. Utbruddet startet ved at en person smittet på reise i Midtøsten var i kontakt med flere sykehus og klinikker, der man ikke mistenkte MERS coronavirus. - Utbruddet er en påminnelse om viktigheten av gode smittevernrutiner og at diagnosen MERS coronavirus kan være aktuell etter reise til Midtøsten, sier overlege Siri Helene Hauge ved Folkehelseinstituttet.

Referansekode i 'Helserådet': TSS 2015-128. Stikkord: MERS coronavirus.

MERS coronavirus:

Råd ved opphold i Sør-Korea

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115189>.

Myndighetene i Sør-Korea har varslet om flere tilfeller av MERS coronavirus etter smitte fra en person som returnerte fra reise i Midt-østen. Folkehelseinstituttet gir her råd til personer som oppholder seg i eller planlegger reise til Sør-Korea.

Oppdatering august 2015: Det har ikke vært registrert nye tilfeller siden begynnelsen av juli 2015. Myndighetene i Sør-Korea erklærte 28. juli 2015 utbruddet for over.

Referansekode i 'Helserådet': TSS 2015-129. Stikkord: MERS coronavirus. Sør-Korea.

Oppdaterte råd om reisevaksinasjon

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115237>.

Folkehelseinstituttet har nå hatt en gjennomgang av sine reisevaksinasjonsråd. Endringene er spesielt knyttet til vaksinasjon mot hepatitt A, rabies og meningokokksykdom. Det anbefales ikke lenger å ta hepatitt A-vaksine før kortvarige reiser til de baltiske land og Kroatia.

Referansekode i 'Helserådet': TSS 2015-130. Stikkord: Reisevaksinasjon.

Flått og flåttbårne sykdommer – Årsrapport for 2014

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115267>.

Årsrapporten beskriver forekomsten av de to vanligste flåttbårne sykdommene i Norge, Lyme borreliose og skogflåttencefalitt (hjernebetennelse). - Antall tilfeller av Lyme borreliose som ble meldt i 2014 er på samme nivå som for 2013. Meldte tilfeller av skogflåttencefalitt er litt høyere i 2014 enn de to foregående år, men på samme nivå som 2007-2011, sier seniorrådgiver Solveig Jore i Avdeling for infeksjonsovervåkning.

Årsrapporten omtaler også skogflåttens utbredelse og livssyklus.

Referansekode i 'Helserådet': TSS 2015-131. Stikkord: Flått.

Nok og riktig kontaktinformasjon på bestillingen – raskere leveranse

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115265>.

Ved kontroll av vaksinebestillinger har vi ofte behov for å kontakte rekvirent for å gi beskjeder, avklare uklarheter eller etterspørre søknad om godkjenningfritak. Husk derfor å oppgi nok og riktig kontaktinformasjon på bestillingen! Da blir det enklere for oss å oppnå kontakt, og dere får preparatene raskere tilsendt.

Referansekode i 'Helserådet': TSS 2015-132. Stikkord: Vaksinebestilling.

Bestillingsordning for gratis hepatitt B-vaksine til personer under 25 år med utenlandsk bakgrunn

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115264> .

Personer under 25 år får gratis hepatitt B-vaksine hvis de selv, eller minst en av foreldrene, er født i et land med mellom- eller høy forekomst av hepatitt B. Det er ulike bestillings- og finansieringsordninger for barn og voksne.

Barn og ungdom i førskole/grunnskolealder med foreldre fra mellom- eller høyendemisk område får gratis hepatitt B-vaksine i barnevaksinasjonsprogrammet. Vaksine rekvireres via bestillingsskjemaet for vaksiner til programmet.

Referansekode i 'Helserådet': TSS 2015-133. Stikkord: Hepatitt B-vaksine.

Årsrapport 2014: Hva smittes vi av på utenlandsreiser?

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115296> .

Tarminfeksjoner og seksuelt overførbare sykdommer er de vanligste smittsomme sykdommer som reisende fra Norge får i utlandet. Folkehelseinstituttet har utgitt en rapport som gir en oversikt over forekomsten av de smittsomme sykdommer som reisende fra Norge pådro seg i utlandet i 2014 og utviklingstrekk for perioden 2010-2014.

Referansekode i 'Helserådet': TSS 2015-134. Stikkord: Utenlandssmitte.

Enklere bestilling av vaksinasjonskort for ungdom

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115304> .

Gjennom *Mine vaksiner* får du oversikt over hvilke vaksiner som er registrert på deg og dine barn under 16 år. Ungdom mellom 16 og 18 år står imidlertid i en særstilling med tanke på å hente ut vaksinasjonskort. Folkehelseinstituttet har nå lagt til rette for enklere bestilling av vaksinasjonskort for denne aldersgruppen.

Referansekode i 'Helserådet': TSS 2015-135. Stikkord: Vaksinasjonskort.

Bivirkningsmeldinger for HPV-vaksinen per juli 2015

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115368> .

Legemiddelverket har 23. juli 2015 publisert oppdaterte tall for meldte bivirkninger av HPV-vaksinen Gardasil. De aller fleste (94 prosent) betegnes som lite alvorlige.

Referansekode i 'Helserådet': TSS 2015-136. Stikkord: HPV-vaksine. Vaksinebivirkning.

Endrede regler for gulfebersertifikat i flere land

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115419> .

Verdens helseorganisasjon (WHO) kunngjorde i 2013 at gulfebervaksinasjon i de aller fleste tilfeller gir livslang beskyttelse mot sykdommen. Dette har betydning for varigheten av gulfebervaksinasjonssertifikat. Nå har flere land implementert endrede retningslinjer for vaksinedokumentasjon ved innreise.

Referansekode i 'Helserådet': TSS 2015-137. Stikkord: Gulfeber.

Asylsøkere fra Syria og tuberkulosekontroll ved ankomst til Norge

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115430>.

Alle som kommer til Norge som asylsøkere skal undersøkes for tuberkulose. Dette gjelder selv om de kommer fra et land der forekomsten ikke er definert som høy.

Referansekode i 'Helserådet': TSS 2015-138. Stikkord: Tuberkulose. Syria.

Anbefalt vaksine og riktig registrering etter vaksinasjon ved sårskade

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115427>.

Når det ved sårskade er behov for vaksinasjon mot tetanus, bør det vurderes å tilby en kombinasjonsvaksine med difteri, kikhoste og polio. Det er viktig med rett koding i vaksinasjonsregisteret SYSVAK.

Referansekode i 'Helserådet': TSS 2015-139. Stikkord: Sårskader.

Invasive infeksjoner, årsrapport for 2014

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115442>.

Folkehelseinstituttet har utgitt en rapport som omfatter invasive infeksjoner forårsaket av meningokokker, *Haemophilus influenzae*, pneumokokker og gruppe A-streptokokker rapportert til Folkehelseinstituttet i 2014. Overvåkingsdata viser at forekomsten av disse sykdommene er stabil i Norge med en liten nedgang i 2014 sammenlignet med 2013.

Referansekode i 'Helserådet': TSS 2015-140. Stikkord: Invasive infeksjoner.

Vannkoppevaksinen Varivax er nå tilgjengelig

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115466>.

Som informert om i mai 2015 er det leveringsproblemer på vannkoppevaksinen Varilrix. Folkehelseinstituttet har fått inn alternativ vaksine Varivax. Varivax utleveres som om den står på positivlista, og må rekvireres på spesielt godkjenningsfritak.

Referansekode i 'Helserådet': TSS 2015-141. Stikkord: Vannkopper. Varivax.

Folkehelseprofilene og forskning på sosial ulikhet vekker internasjonal interesse

Lenke/referanse til hele denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=114889>.

Folkehelseinstituttet har hatt besøk av en delegasjon fra Litauen og Slovenia som ønsket å lære mer om folkehelseprofilene og forskningen på sosiale ulikheter.

Referansekode i 'Helserådet': ULI 2015 – 9. Stikkord: Litauen. Slovenia.

MoBa-barna svarer

Lenke/referanse til hele denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=114877> .

I 2014 fylte MoBa 15 år, og vi inviterte til bursdagsfest på Koengen i Bergen. Her fikk også barna prøve seg på å fylle ut spørreskjemaer. Over 300 barn og unge svarte på spørsmål om blant annet leggetid, fritidsaktiviteter og hva de gjorde i ferien.

Referansekode i 'Helserådet': UNG 2015 – 11. Stikkord: MoBa.

Mange barn blir langtidsbrukere av sovemedisinen melatonin

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115127> .

Antall barn som bruker sovemedisinen melatonin har økt jevnt og trutt over en tiårsperiode. Nå viser en ny studie ved Folkehelseinstituttet og Høyskolen i Hedmark at mange barn som begynner med melatonin, bruker middelet over lang tid for å lindre søvnproblemene som ofte følger med ADHD og psykiatriske lidelser.

Referansekode i 'Helserådet': UNG 2015-12. Stikkord: Sovemedisin. Melatonin.

Sammenheng mellom søvnmønstre hos små barn og atferd ved 5-årsalder

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115136> .

Småbarn som sover mindre enn 10 timer i døgnet eller våkner ofte i løpet av natten, har større sannsynlighet for å ha problemer med følelser og atferd ved 5-årsalder. Det viser en studie ved Folkehelseinstituttet.

Referansekode i 'Helserådet': UNG 2015-13. Stikkord: Søvn. Småbarn.

Nye tall for frafall i folkehelseprofiler 2015

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115161> .

Folkehelseinstituttet har mottatt nytt tallgrunnlag for frafall i videregående skole. Det innebærer justeringer i folkehelseprofilene for 2015. De fleste justeringene er små. Nye profiler er publisert.

Referansekode i 'Helserådet': UNG 2015-14. Stikkord: Frafall i videregående skole.

REK-godkjenning påkrevd for utlevering av data fra MoBa

Lenke/referanse til denne artikkelen: <http://www.fhi.no/artikler/?id=115234> .

Folkehelseinstituttet (FHI) endrer praksis når det gjelder utlevering av datafiler fra MoBa. Dette innebærer at alle forskere som ønsker data fra MoBa må ha eget behandlingsgrunnlag (REK-godkjenning) før spørreskjemadata kan utleveres.

Referansekode i 'Helserådet': UNG 2015-15. Stikkord: MoBa.

